

Významné osobnosti naší univerzity

Za doc. dr. Františkem Baladou

S vděčností a úctou vzpomínáme těch vysokoškolských učitelů, kteří stáli u zrodu jednotlivých oborů na Masarykově univerzitě. Jedním z nich byl doc. dr. F. Balada, náš významný pracovník v oboru dějin matematiky a v teorii vyučování matematice, od jeho narození uplyne v letošním roce 100 let.

F. Balada se narodil v Albrechticích nad Orlicí v rodině venkovského učitele. Po maturitní zkoušce na pardubické reálce se věnoval studiu matematiky a deskriptivní geometrie na Přírodovědecké fakultě Univerzity Karlovy a na obecném oddělení Českého vysokého učení technického v Praze. Po úspěšném ukončení studií působil na reálných gymnáziích v Košicích, Rimavské Sobotě a Slezské Ostravě. V letech 1929-1938 učil na reálce spolku Komenský ve Vídni. Po násilném obsazení Rakouska německými fašisty v r. 1938 se vrátil do Československa a vyučoval na různých středních školách v Brně.

V r. 1947 byl jako vynikající učitel povolán na nově zřízenou Pedagogickou fakultu MU jako lektor matematiky a deskriptivní geometrie. Současně byl pověřen výukou deskriptivní geometrie a metodiky na Přírodovědecké fakultě MU. V r. 1950 dosáhl titulu doktora pedagogiky a byl jmenován odborným asistentem, v r. 1954 zástupcem docenta a od r. 1960 docentem matematiky. Již od r. 1952 převzal vedení oddělení matematiky po prof. Koutském a později řídil spojené katedry matematiky a fyziky na Pedagogickém institutu až do své náhlé smrti v r. 1961.

Vědecky začal pracovat v geometrii více-rozměrných prostorů, ale jeho zájem se stále více soustřeďoval na historii matematiky (známá je jeho kniha *Z dějin elementární matematiky*, Praha, SPN 1959) a na teorii vyučování matematice a deskriptivní geometrii. V této oblasti uveřejnil u nás i v zahraničí přes 40 statí (v časopise *Matematika ve škole*, *Matematyka*, *Matematiche*soje prosvěšćenie). Byl spoluautorem řady učebnic matematiky pro základní školy i gymnázia z r. 1951 a 1954 a metodických průvodců

k nim, které obohatil četnými historickými poznámkami.

Doc. Balada byl vynikajícím učitelem s pěkným poměrem k posluchačům, kterým imponoval širokým odborným rozhledem, hlubokými znalostmi z historie matematiky i metodickou pohotovostí. Jeho zásluhy o zkvalitnění výuky matematiky na všech stupních škol byly po zásluze oceněny udělením stříbrné medaile Jednoty čs. matematiků a fyziků.

JIRÍ HAJEK

K výročí úmrtí Mečislava Krhouna

(6. 1. 1907 Trembovle – 12. 7. 1982 Brno)

I když ukrajinistika byla od počátku chápana jako přirozená součást budované brněnské slavistiky, nebyla samostatným oborem (později ani být nemohla) a nebyl zde dlouho nikdo, kdo by se ukrajinistikou speciálně zabýval (ukrajinistika jako samostatný obor magisterského studia byla založena de facto až roku 1993 zásluhou brněnských rusistů a zejména ukrajinistky a etnolingvistky Halyny Myronovové a dalších – Taťjány Juříčkové a Galiny Bínové). Nicméně tradice brněnské vědecké ukrajinistiky jsou delší: prvním, kdo se speciálně obíral literárněvědnou ukrajinistikou, byl právě autor monografie o Juriji Fedkovyčovi Mečislav Krhoun. Na FF MU vystudoval v letech 1928-1933 historii, geografii a češtinu, později po válce (1946-1947) také polštinu a ruštinu, doktoratem filozofie se stal roku 1935.

Krhoun byl žákem Arna Nováka (1880 až 1939). Posléze učil na různých moravských a slovenských gymnáziích (Nový Bohumín, Spišská Nová Ves, Lučenec, Brno), po roce 1945 byl lektorem na univerzitě v Krakově, později pracoval v pražském Slovanském ústavu a několikrát pobýval v Polsku, Rusku a na Ukrajině. Na fakultě učil staroruskou literaturu, ruský folklór a metodiku, ale jeho vědecké zájmy se týkaly především běloruské, ukrajinské a polské literatury, byl se stal také (s Vlastou Vlašínovou) spoluautorem Malého slovníku ruských spisovatelů. M. Krhoun uměl rusky, polsky, ukrajinsky a bělorusky a ovšem i německy; právě to mu umož-

nilo obhlédnout rozsáhlé středoevropské panoráma, v němž se prolínají vlivy německé, slovanské, židovské a dílem arménské. Jde o Bukovinu, původně část Rakousko-uherského mocnářství s centrem v univerzitním městě Černovce (Černovcy). Krhounovi se podařilo na fakultě prosadit ukrajinštinu alespoň v podobě elementární jazykové výuky, sám se však zabýval především ukrajinštinou bukovinskou literaturou a zde nemohl minout tvorbu básníka Jurije Adalbertovyče Fedkovyče (1834 Storonec-Putyliw – 1888 Černovcy). Napsal o něm knihu, která vyšla roku 1973 po názvem *Básnické dílo Jurije Fedkovyče*. Je paradoxem, že tuto knihu neznají takřka žádné slovníky ani dějinné přehledy, byla a je zcela zapomenuta. Monografii Krhoun rozdělil do šestnácti oddílů včetně bibliografie, poznámek, ruského resumé a rejstříku. Jádrem svazku je dvanáct kapitol, které se zabývají biografií a uměleckým vývojem básníka a neopomíjejí ani jeho úlohu biliterárního autora ukrajinško-německého. Krhoun nebyl literárním teoretikem, spíše pilným historikem literatury, a proto je tu bohatý materiál, dlouhé ukázky a srovnání, méně již spekulace a teoretické konstrukce. První kapitola autor cele věnuje rozboru literatury o Fedkovyčovi (I. Franko, O. Makojev, M. Pivovarov aj.), ale sám zde nepokrytě vyjádřil svoji koncepci, která je česká a evropská uvádějící Fedkovyčovo dílo do širšího srovnávacího kontextu. Hledá folklórní kořeny jeho tvorby, ale současně nepodceňuje ani básníkovu německé básnické vzdělání a vliv německé četby a německé básnické tradice. Krhoun přirozeně nemohl znát novější vývoj literární komparatistiky, ale prakticky se zabýval tím, co se později nazvalo polyliterárnost nebo polykulturnost či multikulturnost, v tomto případě rusko-ukrajinško-německá. Krhoun se zde nemohl nezmnít o huculsko-ukrajinské bázi Fedkovyčovy básnické kreativity, současně však ukázal, jak se prolínají vlivy německé se slovanskými a jak je ukrajinské teritorium kulturně a mentálně diferencováno (Halič, Bukovina, kyjevské centrum, východní Ukrajina). Zásluhou tehdejšího proděkan pro vědu, rusisty Jaroslava Buriana vyšla tak na počátku 70. let 20. století v Brně kniha, která antcipovala nové trendy v pohledu na složi-

tý literární proces střední, jihovýchodní a východní Evropy.

Nejatraktivnější partií Krhounovy brilantní knihy je jeho analýza Fedkovyčovy ukrajinské sbírky Poeziji a německé sbírky Am Tscheremus, v nichž Krhoun zdůraznil huculsko-ukrajinskou mytickou a legendární tradici, ale také umělé inspirace evropské, zejména německé romantické literatury. Přitom Krhoun zkoumal také ranou lyriku básníka a pozdní tvorbu se silnými náboženskými motivy. Specifikem básníkovy tvorby je podle něho syntéza romantických prvků s realistickými, které se prosazují právě na konci básníkovy života. Krhounova metoda se podobá tradiční Stoffgeschichte, ale hodně pozornosti je věnováno metrice a tematice básnického díla. Právě nyní v situaci triumfálního návratu ukrajinské literatury na světové kulturní kolbiště nelze pominout životní dílo brněnského slavisty Mečislava Krhouna, které bylo jedním z mála autochtónních kořenů, na něž lze i dnes, v nových vývojových souřadnicích navazovat.

I. POSPÍŠIL

Václav Suchánek,

nar. 12. 9. 1912 v Brně, působil na katedře fyziky Pedagogické fakulty MU v Brně od r. 1963 do r. 1982, kdy odešel do důchodu.

Po maturitě na reálce v Brně studoval v letech 1930-35 na Přírodovědecké fakultě MU v Brně matematiku a fyziku. Po ukončení fakulty nastoupil svoji životní dráhu učitele matematiky a fyziky nejdříve tři roky v Brně, pak postupně na reálném gymnáziu v Bučovicích (1938-48), Kyjově (1948-50), Uherském Brodě (1950-51) a potom opět v Kyjově (1951-61), kde vykonával též funkci zástupce ředitele a ředitele jedenáctileté střední školy.

Dráhu vysokoškolského učitele nastoupil v r. 1961, kdy byl přijat na Pedagogický institut ve Zlíně jako odborný asistent. Odtud přešel v r. 1963 na Pedagogický institut v Brně (nyní Pedagogická fakulta MU), kde připravoval budoucí učitele fyziky a podílel se i na dalším vzdělávání učitelů z praxe.

Spolupracoval jsem s Václavem Suchánkem velmi úzce po celou dobu jeho působení v Brně a vážím si ho zejména pro jeho svě-

domitost a důslednost a též pro to, jak si dovedl svým lidským přístupem získat důvěru studentů i spolupracovníků.

Po odborné stránce se věnoval především optice a v didaktice fyziky problematice školních experimentů, řešení fyzikálních úloh a pedagogické praxi studentů. Předmětem jeho dalšího zájmu byla výchova talentů ve fyzice. O tom svědčí i jeho dlouholetá činnost v Jednotě československých matematiků a fyziků, kde byl po 4 roky jednatelem ústředního výboru Fyzikální olympiády a 10 roků jednatelem krajského výboru Fyzikální olympiády. Za tuto záslužnou činnost mu byl v r. 1969 udělen titul zasloužilý učitel.

Ani po odchodu do důchodu nesložil ruce do klína, ale po několik let dále působil jako učitel na gymnáziu. K jeho významnému životnímu jubileu mu přejeme do dalších let hlavně dobré zdraví a spokojenost.

J. JANÁŠ

PhDr. Otakar Kocman

(24. 10. 1912 – 20. 10. 2001)

Jubilant působil na katedře fyziky Pedagogické fakulty Masarykovy univerzity 26 let. Rok před jeho významným životním jubileem jsme se s ním rozloučili v brněnském krematoriu. V projevu na tomto smutečním aktu byly připomenuty významné mezníky jeho života: 1912 – narozen v Brně jako syn řídícího učitele, 1936 – maturoval na státní reálce v Brně, 1936 – absolvoval Přírodovědeckou fakultu MU, obor matematika-fyzika, kde ho zaujala zejména experimentální fyzika a prof. Zahradníček, který ho inspiroval k jeho pozdějšímu odbornému zaměření.

Po skončení studia na MU následovala vojenská prezenční služba a období okupace, kdy byl v letech 1943-45 totálně nasazen do letecké firmy.

V letech 1939-52 působil jako středoškolský profesor na různých typech středních škol včetně pedagogického ústavu a pedagogického gymnázia.

Od r. 1952 až do odchodu do důchodu (1979) působil na Pedagogické fakultě MU jako vysokoškolský učitel, který se významnou měrou podílel na výchově budoucích učitelů fyziky. V r. 1952 jsme nastoupili na fa-

kultu i my, a to jako studenti, které inspiroval k hlubšímu studiu fyziky a jako studentské vědecké síly jsme spolupracovali do konce studia. Shodou okolností jsme se všichni tři postupně znovu sešli na katedře jako kolegové a spolupracovali jsme až do jeho odchodu do důchodu. Avšak i poté dr. Kocman pracoviště často navštěvoval a živě se zajímal nejen o dění na katedře a fakultě, ale i v celém školství.

V průběhu tohoto období katedra i fakulta několikrát změnily svůj název, dr. Kocman se však nezměnil. Stále přenášel své nadšení pro demonstrační experiment nejen na studenty, ale i na učitele z praxe. Úspěšně i méně úspěšně bojoval s byrokracií o zlepšení materiálního vybavení katedry a škol. Přenášel úsměvnou náladu do řad spolupracovníků svými historkami z oblasti jeho druhé vášně – cestování.

Spolupracovali jsme s jubilantem na katedře dosti dlouho, abychom mohli prohlásit, že byl učitelem tělem i duší. Byl člověkem, který si svým osobitým způsobem dovedl získat přízeň studentů a který miloval život a k životnímu optimismu vedl i ostatní. Byl kamarádský a houževnatý i paličatý v tom dobrém slova smyslu.

Po odborné stránce se dr. Kocman věnoval zejména oblasti školních experimentů. V učitelské obci byl znám jako propagátor názorné výuky a autor fyzikálních názorných experimentálních tabulí, tzv. FNET, s nimiž

seznamoval učitele fyziky nejen u nás, ale i v Německu a Polsku.

Druhou oblastí jeho zájmu bylo fyzikální vzdělávání prostřednictvím technických a polytechnických muzeí. Za tím účelem navštívil obdobné instituce ve 13 státech Evropy a stal se důsledným propagátorem tohoto u nás netradičního způsobu vzdělávání.

Bohatá je i jeho činnost publikační, odrážející shora uvedené oblasti jeho vědeckého zájmu. Sem patří řada vysokoškolských skript, články v časopisech a sbornících i autorství a spoluautorství na školních filmech, např. Raketové motory, Parní stroj, Transformátor aj. Zúčastňoval se téměř všech konferencí a seminářů zaměřených na fyzikální vzdělávání a často na nich přednášel a zanechal diskutoval. Nelze opomenout jeho členství v řadě institucí, mj. členství v Jednotě československých matematiků a fyziků, v Polytechnické komisi Výzkumného ústavu pedagogického a Muzeologického kabinetu aj.

Život dr. Otakara Kocmana byl naplněn čínorodou prací a všichni jeho spolupracovníci i stovky absolventů na něho při svých jubilejních setkáních rádi vzpomínají.

J. JANÁS, J. MATOUŠEK

abiturienského kurzu pro textilní školy začal pracovat jako manipulant v textilní továrně. Za války se dostal na Moravu do obřanské přádelny v Brně. Poválečné období přineslo mladé generaci, k níž Jaroslav Hnát tehdy patřil, nové možnosti studia. V jeho případě to byla možnost studia zahraničního obchodu na Vysoké škole hospodářských věd v Praze. Toto studium ukončil v roce 1950. Vedle odborných znalostí byl vybaven na této škole, která počítala se svými absolventy i do zahraničí, velmi dobře jazykově. Slušně zvládl španělštinu, ruštinu a francouzštinu.

Ing. Hnát se uplatnil po absolvování vysokoškolského studia v Ústřední radě družstev, kde pracoval jako revizor. A právě v této době, v padesátých letech, se začal zajímat o tehdy nový sdělovací prostředek, o film. Od roku 1951 byl členem klubu filmařů při Elektrotechnických závodech J. Fučíka v Brně. Tato jeho soukromá záliba jej přivedla na univerzitu do nově založeného kabinetu názorných pomůcek (se sídlem na Lékařské fakultě MU). Více než čtvrt století byl vedoucím tohoto pracoviště.

Kabinet názorných pomůcek na Lékařské fakultě byl rektorátním pracovištěm, ing. Hnát podléhal bezprostředně keřtorovi univerzity. Poněvadž jeho práce úzce souvisela s výukou vysokoškolských studentů, rozhodl

Vzpomínka na ing. Jaroslava Hnáta, CSc.

Ing. Jaroslav Hnát, CSc. se narodil 6. ledna 1922 v Plzni. Letos by se tedy dožil osmdesátí let. Pracovníci katedry pedagogiky Filozofické fakulty se s ním měli možnost setkávat jako se svým kolegou, který se věnoval celoživotně moderní sdělovací technice, zvláště pak výukovému filmu.

Dětství prožil Jaroslav Hnát v Plzni. Otec mu brzy zemřel, a tak jeho výchova a výchova jeho mladšího bratra spočívala pouze na matce. V tomto klimatu neúplné rodiny se také utvářely základní rysy jeho osobnosti, náročná poctivost a zodpovědnost k sobě i druhým. Mluví-li se o zodpovědnosti jako o základní občanské ctnosti, pak lze říci, že Jaroslav Hnát byl vskutku po celý život dobrým občanem, zodpovědným v práci i k druhým lidem. Byl dobrým manželem a otcem.

Základní a střední odborné vzdělání získal ve svém rodišti v Plzni. Po absolvování

se pro absolvování oboru pedagogika na FF, který po mnoho let vedl prof. PhDr. Vladimír Jůva, DrSc. Úzké pracovní, studijní a přátelské vztahy mezi oběma odborníky přetrvaly i do doby, kdy se ing. Hnát stal odborným asistentem na katedře pedagogiky Filozofické fakulty. Účastnil se úspěšně výuky studentů v didaktické technice, a to jak studentů Filozofické, tak i Přírodovědecké fakulty. Z oboru pedagogika získal také vědeckou hodnost kandidáta věd. Odborný růst byl ovšem tlumen politickými poměry na vysokých školách po roce 1968.

Tvůrčí schopnosti ing. Hnáta dosvědčují mnohé výukové filmy, např. pro 2. interní kliniku FN, pro oční kliniku FN i pro Přírodovědeckou fakultu a další univerzitní pracoviště. Tyto filmy byly přínosnými učebními pomůckami a byly svou úrovní srovnatelné s obdobnými pomůckami na ostatních našich univerzitách a také na univerzitách v cizině.

Člověk ovšem zdaleka není jen pracovní silou, ale jedincem, který svou povahou a charakterem ovlivňuje druhé, přináší do jejich života buď pozitivní, nebo negativní prožitky. Je nutno konstatovat zcela jednoznačně, že ing. Jaroslav Hnát, CSc., byl nejen ve svém oboru uznávaným odborníkem, ale také milým spolupracovníkem všech členů katedry pedagogiky FF. Všem, kdož jej po léta znali, zůstal v paměti jako ušlechtilý člověk.

Jaroslav Hnát zemřel před deseti lety.

M. POL, M. ŘEHOŘKOVÁ

Vzpomínka na Slavomíra Juránka

V letošním roce si připomínáme dvě významná výročí Slavomíra Juránka, bývalého dlouholetého pracovníka katedry geografie Pedagogické fakulty MU.

Dožil by se (15. 11. 2002) 75 let, ale je to mu také již 15 let (19. 5. 1987), co náhle uprostřed plodné práce zemřel v nedožitých 60 letech. Připomeňme si proto krátce jeho život a spolu s jeho bývalými spolupracovníky a četnými žáky (mnozí z nich působí i dnes na naší univerzitě nebo zastávají významné funkce, a to nejen ve školství, ale i v různých úřadech a odborných institucích); zavzpomínejme...

V dnešní vzpomínce navazujeme na náš nekrolog, který jsme publikovali po jeho úmrtí (Supka J. – Horník S.: Za Slavomírem Juránkem. *Universitas* 1987 č. 5, s. 102-103). Připadá nám, že je to nedávno, co jsme spolu se Slavomírem Juránkem za krásného májového dne odcházeli v pozdních odpoledních hodinách z fakulty a hovořili jako obvykle o pracovních problémech. Slavomír pln optimismu a elánu připomínal své úkoly, které měl rozpracované. Tentýž den večer jsme však byli šokováni, když nám oznámila jeho paní, že Slávek nečekaně zemřel, a to uprostřed klidné rodinné pohody při sledování televizního pořadu. Svoje úkoly již bohužel nedokončil. RNDr. S. Juránek, rodák z Cvrčovic v okrese Břeclav, pocházel z rodiny známého řídicího učitele. Po maturitě na gymnáziu v Boskovicích studoval na Přírodovědecké fakultě MU v Brně obor učitelství zeměpis – tělesná výchova. Později si svou kvalifikaci středoškolského profesora ještě rozšířil studiem při zaměstnání o biologii. Po studiích a dvouleté základní vojenské službě učil na několika základních a středních školách ve Zlíně, na Blanensku a v Brně. Nejvíce pedagogických zkušeností získal během svého několikaletého úspěšného působení na gymnáziu v Blansku.

V únoru 1962 byl přijat na základě konkurzního řízení jako odborný asistent na katedru geografie PdF MU, kde působil až do své smrti, tedy více než 25 let.

Jako erudovaný vysokoškolský učitel přednášel ve všech formách studia regionální geografii světa, a to v rámci tehdejší integrované výuky i pro posluchače Přírodovědecké fakulty MU. Vedl četné exkurze s posluchači, a to nejen po ČR a SR, ale i do tehdejší NDR. Velkou pozornost věnoval též posluchačům studia při zaměstnání a byl jim vždy dobrým rádcem. Ve své odborné práci se zabýval hlavně geografii zemědělství, a to zejména v regionech tehdejšího Jihomoravského kraje, zvláště pak v oblasti Moravského krasu. Cenné zkušenosti pro tuto práci získal mimo jiné během svého tříletého studijního pobytu (1968-71) na tehdejší Geografickém ústavu ČSAV v Brně. Z tematiky geografie zemědělství publikoval podnětné studie a byl řešitelem několika vědecko-výzkumných úkolů, ve kterých se zabýval eko-

logickými otázkami, což mělo také praktický dosah. Je třeba též připomenout spolupráci dr. Juránka s kabinetem zeměpisu tehdejšího Krajského pedagogického ústavu v Brně, pro který vypracoval odborné přednášky a tištěné metodické a statistické materiály, jež dobře sloužily učitelům zeměpisu v jejich dalším vzdělávání.

Veškerou svou práci konal S. Juránek se sobě vlastní pečlivostí a odpovědností. Škoda, že se nedožil dnešních dnů a nemohl své dílo dokončit.

J. SUPKA – S. HORNÍK

Výročí sociálního psychologa PhDr. Prokopa Nováka

Pracovní skupiny mívají své hvězdy i méně nápadné leč důležité osobnosti. V šedesátých letech patřil na katedře psychologie FF UJEP mezi ty druhé Prokop Novák. Narodil se r. 1927, v roce 1953 získal v Brně titul PhDr. Jako osoba s nevalným kádrovým profilem odešel učit na Karvinsko. Posléze působil i na Pedagogické fakultě a i na Hornicko-geologické fakultě v Ostravě. Do Brna se vrátil roku 1966. V té době vyšla v SPN dodnes podnětná publikace Z. Zaborowského: Sociální psychologie a výchova. Přeložil ji Prokop Novák společně s dr. E. Pejhovským. Nic divného, řeklo by se. Až na to, že dr. Pejhovský byl pár let předtím ještě politickým vězněm. Spolupracovat s ním vyžadovalo odvalu. Tu odborný asistent přednášející sociální psychologii a sociální psychologii práce měl. Jako nestránek nemohl být snadno pracovníč likvidován pro vyloučení z „rodné“ macechy. Na fakultě přežil do roku 1974. Tehdy jej významný normalizátor poslal na přednášku pro vedoucí pracovníky. Pikantní na celé věci je, že onen normalizátor XY měl pozici na katedře psychologie pár let předtím, konkrétně roku 1968 značně nahnutou. Dr. Novák se ho zastal, argumenty pro ukončení pracovního poměru s ním označil za nedostatečné a kontaminované osobními spory. Prosadil, že onen XY zůstal. Co bylo, bylo. V onom roce 1974 dva soudruzi posluchači zmíněné přednášky byli zřejmě předem úkolováni a stěžovali si na její pravicový obsah. Zločinný No-

vák kupříkladu při ní užíval termín „pracovní skupina“ a vyhýbal se pojmu kolektiv. Mezi kritéria pro výběr vedoucího pracovníka jednostranně řadil odbornost a nedostatečně zohlednil politickou vyspělost... V osobním rozhovoru mu posléze onen normalizátor sdělil, že si vše pamatuje, uznává, že Novák jediný se ho účinně zastal, ale „oni“ si nepřejí, aby přítel pravičáků na katedře působil. „Bylo mi na zvracení, a kdo jsou >oni< jsem se raději neptal,“ komentoval to dr. Novák v soukromí.

Marně se po té pokusil se uchytit na FF v Olomouci. Tamní katedru vedl rehabilitovaný dr. Emil Pejhovský. Zda Novákovo přijetí neprosadil nebo nemohl prosadit, ví Bůh. Jisté náznaky naznačovaly, že ... Inu opatrnost je prý matka moudrosti, a kdo se jednou spálil, ví jak, může oheň pálit. Dr. Novák posléze pracoval ve Výzkumném ústavu pediatrickém. Potřebovali ho především jako statistika. Jak v soukromí říkal, podílel se na státním plánu „výzkumu pro výzkum“.

Těšil ho externí úvazek nejprve na Psychologické výchovné klinice a později v Manželské a předmanželské poradně Brno-venkov. Přeložil posléze samizdatem vydanou díky Věře Capponi za peníze JmKNV Radochonského Rodinnou psychoterapii v systémovej koncepci. V roce 1990 se pro nemoc již na fakultu vrátit nemohl. Zemřel před 10 lety dne 24. 7. 1992 v nedožitém 65 letech. Byl vynikajícím učitelem i slušným, svědomitým, obětavým a chápavým člověkem. Jeho životní pouť je cestou člověka, kterému komunisté vlastně neublížili. Dokonce ani práci v oboru mu neznemožnili. Jen ho vcelku drobnými leč vytrvalými šikanami uštváli.

Nikdo dnes nemůže prokázat, co se mu dělo. Po mnoha marných zamítnutých žádostech dokonce obdržel v počátcích perestrojky i s manželkou výjezdní doložku na měsíc do SRN. Ze jej pár dní po vytuženém překročení železných opony stihla mozková příhoda, z níž se posléze již neuzdravil, možno interpretovat i jako důkaz nezdravého životního stylu kapitalistické společnosti.

Nakladatelství Jana Šabaty Doplněk zvažuje nové vydání Zaborowského Sociální psychologie. Osobnost dr. Nováka zřejmě připomene i tamtéž vydaná psychologická esej O předsudcích.

T. NOVÁK